

Classificació dels fonemes consonàntics

Fixa't en la pronunciació d'aquests fonemes:

La [p] de pa i la [b] de bo

- 1-. El seu **punt d'articulació** és entre els llavis i s'anomenen bilabials.
- 2-. Altrament, quan pronunciem [p] o [b] obstruïm momentàniament el pas de l'aire per la boca. Aquesta **manera d'articular** el so s'anomena oclusiva.
- 3-. El 3er aspecte es refereix a la **intervenció de les cordes vocals**:

Fixa't que quan es pronuncia [p], l'aire passa entre les cordes vocals sense produir cap vibració. Per això la [p] s'anomena sorda. Quan diem [b], les cordes vocals vibren perquè és un so sonor.

La definició de qualsevol so té en compte aquests tres components:

- 1-. Segons el **punt d'articulació** els fonemes poden ser:

bilabials
labiodentals
dentals
alveolars
palatals
velars

- 2-. Segons la **manera d'articular** distingim entre sons:

oclusius
africats
fricatius
nasals
laterals
vibrants

- 3-. Segons la intervenció de **les cordes vocals** els sons poden ser:

sords o sonors.

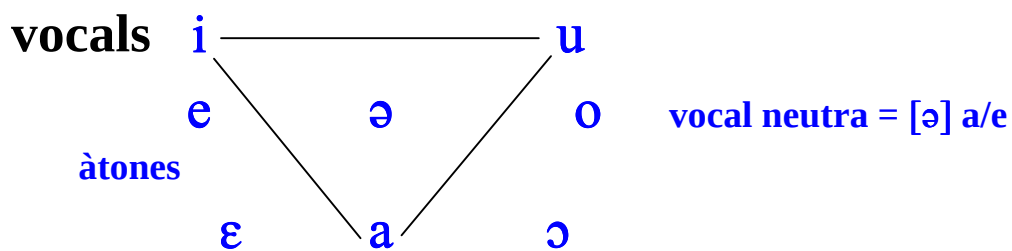
Fixa't, per exemple, en els fonemes del mot casa:

En pronunciar la “C”, les cordes vocals no vibren perquè és un so sord. Es transcriu així: [K]

Quan pronunciem la consonant “s”, ens adonem que les cordes vocals vibren. Es tracta de la [Z] sonora. Casa es pronuncia [Ka'zə]

Llista de fonemes per fer transcripció fonètica

	SORDS	SONORS	
BILABIALS	p	b bé	oclusives
	pa [pa]	m mà [ma]	nasal
LABIODENTALS	f fi [fi]	v vi [vi]	fricatiu
DENTALS	t tu [tu]	d do [do]	oclusiu
ALVEOLARS	s sí [si]	z zona [zonə]	fricatiu
		rr, r̄, r rei [rej]	vibrants
		ara [a'rə]	
		l liceu [lisɛ'u]	lateral
PALATALS		ʎ llei [ʎɛ'i]	lateral
	ʃ xoc [ʃɔk]	ʒ gel [ʒɛl]	fricatiu
		ɲ nyam [ɲam]	nasal
VELARS	k car [kar]	g gat [gat]	oclusiu



Recorda:

1-. En català oriental les a/e àtones es pronuncien amb un mateix so [ə], que s'anomena vocal neutra.

Exemple

casa	[ka'zə]
germà	[ʒərmá]

2-. En català oriental les o i les u àtones són pronunciades /u/.

Exemples:

Pomera	[pume'rə]
ulleres	[u'le'rəs]

pis	[pis]
bé	[be]
València	[bəle'nsiə]
casa	[ka'zə]
curs	[kurs]
camió	[kəmio']
ostra	[ɔ'strə]

Tema 2. Continguts

b d f ɡ h k l m n
 p r s t v w z θ ð
 j tʃ ɔ̃ ʒ ŋ dʒ ʌ ʔ x

Al·lòfons

Variant o al·lòfon és una manera d'articular un fonema de forma que es noti la diferència fonètica amb una forma semblant, però sense que variï el significat del mot.

1.1. Les oclusives b/d/g quan es troben entre vocals es tornen fricatives. I diem que [β][ɗ][ɣ] són formes al·lòfones de [b][d][g]

[b] > [β] [d] > [ɗ] [g] > [ɣ]

abans [əβa'ns]

adéu [əɗe'ɥ]

segar[səɣa'ø]

Al·lòfons fricatius de les oclusives

fricatives	β	ɗ	ɣ
oclusives	b	d	g

Sovint els al·lòfons es produeixen per **assimilació**, quan un so nasal adopta les característiques pròpies del fonema que el segueix. Aquest fenomen fonètic fa que, per exemple, la /n/ es torni [m] quan va seguida d'una [b] (bilabial):

Ex.

n > m	un vas	[umba's]	labialització
n > m̪	infant	[im̪fa'ɲ]	labiodentalització
n > ɲ	dent	[deɲ]	dentalització
n > ɲ	un gelat	[uɲʒəla't]	palatalització
n > ŋ	sang	[saŋ]	velarització